

بررسی رابطه ویژگی شخصیت وابسته، تفکرات قطعی نگر و تمایز یافتگی با گرایش به افکار خودکشی

تاریخ ارسال: ۱۴۰۴/۰۲/۲۹

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۵/۲۲

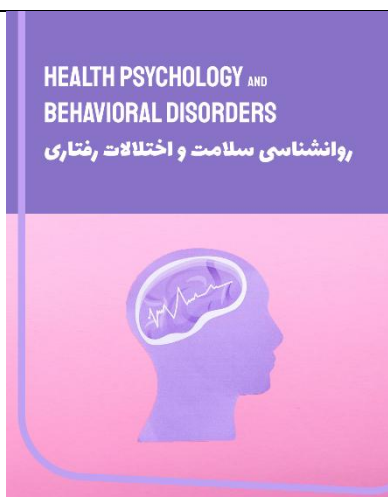
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۲۵

تاریخ چاپ: ۱۴۰۴/۰۶/۰۱

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه ویژگی شخصیت وابسته، تفکرات قطعی نگر و تمایز یافتگی با گرایش به افکار خودکشی در دانشجویان دانشگاه آزاد مرودشت بود. پژوهش حاضر در زمره طرح‌های همبستگی قرار داشت. جامعه آماری پژوهش دربرگیرنده دانشجویان دانشگاه آزاد مرودشت بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند. نمونه آماری پژوهش شامل تعداد ۳۸۰ نفر (۲۲۰ دختر و ۱۶۰ پسر) از افراد جامعه بود که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای از رشته‌های مختلف دانشگاه انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری پژوهش، پرسشنامه ویژگی شخصیت وابسته (DPI-R)، تفکرات قطعی نگر یونسی، تمایز یافتگی اسکورون و فریدلندر و گرایش به افکار خودکشی بک بود. داده‌های به دست آمده در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند و آزمون فرضیه‌ها در سطح استنباطی با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون انجام شد. نتایج نشان داد از ابعاد شخصیت وابسته، مولفه تصمیم‌گیری دیگران، مولفه احتیاج به حمایت و مولفه جلب مراقبت نیز به صورت مثبت و معناداری قادر به پیش‌بینی گرایش به افکار خودکشی می‌باشد. همچنین تمایز یافتگی به صورت منفی و معناداری قادر به پیش‌بینی گرایش به افکار خودکشی می‌باشد. از ابعاد تفکرات قطعی نگر، مولفه قطعی‌نگری کلی، همچنین مولفه مطلق‌نگری و مولفه قطعی‌نگری در حوادث مثبت به صورت مثبت و معنادار قادر به پیش‌بینی گرایش به افکار خودکشی می‌باشد.

کلیدواژه‌گان: ویژگی شخصیت وابسته، تفکرات قطعی‌نگر، تمایز یافتگی، گرایش به افکار خودکشی

محمدصادق پیش‌بین^۱، معصومه فریدونی^{۲*}

۱. گروه روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

* ایمیل نویسنده مسئول: m.fereidooni1360@gmail.com

شیوه استناددهی: پیش‌بین، محمدصادق، و فریدونی، معصومه. (۱۴۰۴). بررسی رابطه ویژگی شخصیت وابسته، تفکرات قطعی‌نگر و تمایز یافتگی با گرایش به افکار خودکشی در دانشجویان دانشگاه آزاد مرودشت در سال ۱۴۰۳. *روانشناسی سلامت و اختلالات رفتاری* ۲(۲)، ۱-۱۵.

Examining the Relationship Between Dependent Personality Traits, Dichotomous Thinking, and Differentiation with Suicidal Ideation

Submit Date: 2025/05/19

Revise Date: 2025/08/13

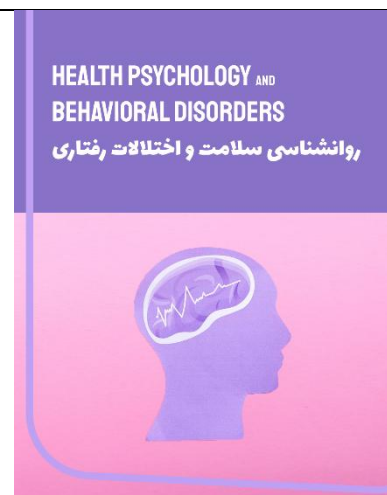
Accept Date: 2025/08/16

Publish Date: 2025/08/23

Abstract

The aim of this study was to examine the relationship between dependent personality traits, dichotomous thinking, and differentiation with suicidal ideation in students of Islamic Azad University, Marvdasht Branch. This research was conducted within the framework of a correlational design. The statistical population consisted of students of Islamic Azad University, Marvdasht Branch, who were enrolled in the 2024–2025 academic year. The statistical sample included 380 participants (220 females and 160 males) selected from various academic disciplines using stratified sampling. The measurement instruments consisted of the Dependent Personality Inventory (DPI-R), Younesi's Dichotomous Thinking Questionnaire, the Differentiation of Self Inventory (Skowron & Friedlander), and Beck's Scale for Suicidal Ideation. The collected data were analyzed at both descriptive and inferential levels, and hypothesis testing at the inferential level was conducted using Pearson's correlation coefficient and regression analysis. The results indicated that, among the dimensions of dependent personality, the components of decision-making by others, need for support, and eliciting care were positively and significantly predictive of suicidal ideation. Furthermore, differentiation was found to be a negative and significant predictor of suicidal ideation. Among the dimensions of dichotomous thinking, the components of global dichotomous thinking, absolutism, and dichotomous thinking in positive events were positively and significantly predictive of suicidal ideation.

Keywords: *dependent personality traits, dichotomous thinking, differentiation, suicidal ideation*

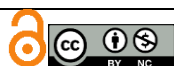

Mohammadsadegh. Pishbin¹, Masoumeh. Fereidooni^{1*}

1. Department of Psychology, Marv.C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran

*Corresponding Author's Email: m.fereidooni1360@gmail.com

How to cite: Pishbin, M., Fereidooni, M. (2025). Examining the Relationship Between Dependent Personality Traits, Dichotomous Thinking, and Differentiation with Suicidal Ideation in Students of Islamic Azad University, Marvdasht Branch, in 2024. *Health Psychology and Behavioral Disorders*, 3(2), 1-15.

© 2025 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

خودکشی به عنوان یکی از مهم‌ترین معضلات بهداشت روان در قرن حاضر، نه تنها پیامدهای فردی و خانوادگی عمیقی دارد بلکه به عنوان چالشی اجتماعی و فرهنگی نیز شناخته می‌شود. سازمان بهداشت جهانی خودکشی را دومین علت مرگ در میان افراد ۱۵ تا ۲۹ سال معرفی کرده و بر ضرورت پژوهش‌های چندبعدی برای شناسایی عوامل خطر و محافظتی تأکید نموده است. در این میان، دانشجویان به عنوان قشری جوان و آینده‌ساز جامعه، بیش از دیگران در معرض آسیب‌های روان‌شناختی قرار دارند. زندگی دانشجویی با فشارهای تحصیلی، نگرانی‌های اقتصادی، تغییرات هویتی و اجتماعی و مسائل بین‌فردی همراه است که می‌تواند سطح آسیب‌پذیری آنها را نسبت به اختلالات روانی و در نهایت گرایش به افکار خودکشی افزایش دهد (Abbasnejad Bandari & Dehghani, 2023). از این رو بررسی عوامل شخصیتی و شناختی مرتبط با افکار خودکشی در دانشجویان ضرورتی انکارناپذیر دارد.

یکی از متغیرهای مهمی که در سال‌های اخیر توجه محققان را به خود جلب کرده است، ویژگی‌های شخصیتی و به‌ویژه اختلالات شخصیت می‌باشد. مطالعات نشان داده‌اند که برخی ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند زمینه‌ساز بروز افکار و رفتارهای خودکشی باشند (Boot et al., 2022). از جمله این ویژگی‌ها، شخصیت وابسته است که با نیاز افراطی به مراقبت و حمایت دیگران، ترس از جدایی، ناتوانی در تصمیم‌گیری مستقل و رفتارهای مطیعانه و چسبنده مشخص می‌شود. افراد دارای ویژگی‌های شخصیت وابسته معمولاً در تصمیم‌گیری‌های مهم زندگی ناتوانند و وابستگی بیش از حد به دیگران باعث می‌شود در صورت عدم حمایت اجتماعی، احساس درماندگی کرده و به سمت افکار خودکشی سوق پیدا کنند. پژوهش‌ها در بیماران مبتلا به اختلالات شخصیت نشان داده است که میزان افکار خودکشی در این گروه‌ها به‌طور معناداری بیشتر از سایر افراد جامعه است (Boot et al., 2022).

در همین راستا، تحقیقات داخلی نیز نشان داده‌اند که متغیرهای شخصیتی با افکار خودکشی رابطه دارند. به‌طور مثال، قلی‌زاده و یوسفی‌پور نشان دادند که شخصیت روان‌رنجور در میان دانشجویان رابطه مثبتی با افکار خودکشی دارد (Gholizadeh & Youssefpour, 2023). همچنین، نتایج پژوهش کرمی و همکاران بر روی سربازان نظامی حاکی از آن است که ویژگی‌های شخصیتی نوروتیسم و سایکوتیسم نقش مهمی در گرایش به خودکشی ایفا می‌کنند (Karami et al., 2022). یافته‌های بین‌المللی نیز نشان داده‌اند که عوامل شخصیتی پیش از مواجهه با موقعیت‌های تنش‌زا، می‌توانند سطح آسیب‌پذیری افراد نسبت به افکار خودکشی را افزایش دهند. پژوهش لوی-بلز و همکاران در یک مطالعه طولی بر روی نیروهای رزمی بیانگر آن بود که عوامل شخصیتی پیش از اعزام، در تعامل با آسیب‌های اخلاقی دوران خدمت، نقش مهمی در خطر خودکشی دارند (Levi-Belz et al., 2023). این شواهد بیانگر اهمیت توجه به ابعاد شخصیتی به‌ویژه شخصیت وابسته در تحلیل افکار خودکشی دانشجویان است.

علاوه بر عوامل شخصیتی، تحریفات شناختی نیز در گرایش به افکار خودکشی نقش کلیدی ایفا می‌کنند. یکی از مهم‌ترین تحریفات شناختی که در ادبیات روان‌شناسی به عنوان «مادر همه تحریف‌ها» شناخته می‌شود، تفکر قطعی‌نگر است (Younesi et al., 2011). افراد دارای تفکر قطعی‌نگر جهان را به‌صورت دوگانه و مطلق درک می‌کنند؛ به عنوان نمونه موفقیت یا شکست، خوب یا بد، همه یا هیچ. این سبک تفکر انعطاف‌ناپذیر و خشک با افزایش سطح اضطراب، افسردگی و ناامیدی همراه بوده و می‌تواند زمینه‌ساز بروز افکار خودکشی شود. پژوهش یونسی و همکاران نشان داد که قطعی‌نگری با مکانیسم‌های دفاعی ناسازگارانه ارتباط دارد (Younesi et al., 2011). همچنین مطالعات جدیدتر نیز رابطه میان افکار غیرمنطقی و نشخوار فکری با افکار خودکشی را تأیید کرده‌اند (Mohseni et al., 2023; Sadri Demirchi & Samadi Fard, 2022). این یافته‌ها نشان می‌دهد که تحریفات شناختی از جمله قطعی‌نگری، با تضعیف امید به زندگی و افزایش احساس ناتوانی، احتمال بروز افکار خودکشی را افزایش می‌دهند.

مطالعات خارجی نیز به‌طور گسترده‌ای به بررسی رابطه تفکر قطعی‌نگر و سایر تحریفات شناختی با خودکشی پرداخته‌اند. برای مثال، مکلیم نونز و همکاران در بررسی ساختار نهفته علائم افسردگی و افکار خودکشی در جوانان برزیلی دریافتند که افکار تحریف‌شده و انعطاف‌ناپذیر نقش

مهمی در بروز افکار خودکشی ایفا می‌کنند (Makilim Nunes Baptista et al., 2019). همچنین پژوهش‌های جدیدتر بر اهمیت تعامل میان هیجان‌ها و تحریفات شناختی در تبیین افکار خودکشی تأکید کرده‌اند. مطالعه شهبازی راد و همکاران نشان داد که راهبردهای ناکارآمد تنظیم شناختی هیجان و افکار غیرمنطقی می‌توانند به‌طور مستقیم بر افکار خودکشی در زنان اثرگذار باشند (Shahbazi Rad & Mohammadi Far, 2021).

متغیر دیگری که در حوزه سلامت روان اهمیت بالایی دارد، تمایز یافتگی است. تمایز یافتگی که نخستین بار توسط بوئن مطرح شد، به توانایی فرد در جداسازی فرایندهای هیجانی از شناختی و حفظ تعادل بین استقلال فردی و ارتباط با دیگران اشاره دارد. افرادی که سطح بالاتری از تمایز یافتگی دارند، توانایی بیشتری در مدیریت استرس و هیجان داشته و کمتر دچار تعارضات روانی می‌شوند. در مقابل، افراد با تمایز یافتگی پایین، بیشتر تحت تأثیر فشارهای عاطفی قرار گرفته و آسیب‌پذیری بیشتری در برابر اختلالات روانی و افکار خودکشی نشان می‌دهند (Beyrami et al., 2011; Momeni & Alikhani, 2013). پژوهش‌های داخلی نشان داده‌اند که تمایز یافتگی نقش منفی و معناداری در گرایش به خودکشی دارد. به‌عنوان نمونه، غلامعلی پورجاغرق در پژوهشی بر روی معلمان زن نشان داد که سطح پایین تمایز یافتگی با دلزدگی زناشویی و کاهش کیفیت زندگی همراه است (Gholamali Pourjaghargh, 2021).

شواهد بین‌المللی نیز این یافته‌ها را تأیید می‌کنند. پژوهش دی، سنت کلو و مارشال نشان داد که افراد با سطوح پایین تر تمایز یافتگی در روابط زناشویی رضایت کمتری دارند و بیشتر دچار تنش‌های روانی می‌شوند (Momeni & Alikhani, 2013). در عین حال، پژوهش‌های اخیر بر اهمیت فاکتورهای حفاظتی مانند حمایت اجتماعی و تاب‌آوری نیز تأکید کرده‌اند. وو و همکاران در مطالعه‌ای بر روی نوجوانان مبتلا به افسردگی نشان دادند که کیفیت خواب با افکار خودکشی رابطه دارد و این رابطه از طریق حمایت اجتماعی و تاب‌آوری میانجی‌گری می‌شود (Wu et al., 2024). یافته‌های مشابهی نیز توسط یه و همکاران به دست آمد که بیانگر نقش میانجی افسردگی و امید در رابطه میان سوءرفتار دوران کودکی و افکار خودکشی بود (Ye et al., 2024). این نتایج بیانگر آن است که متغیرهایی همچون تمایز یافتگی، با افزایش تاب‌آوری و کاهش وابستگی عاطفی، می‌توانند نقش حفاظتی در برابر افکار خودکشی ایفا کنند.

افزون بر این، پژوهش‌های جدید نشان داده‌اند که متغیرهای زمینه‌ای مانند شرم، خشم و تنهایی نیز در تعامل با ویژگی‌های شخصیتی و تحریفات شناختی، می‌توانند به افزایش افکار خودکشی منجر شوند (Lee & Bae, 2025; Weatherford et al., 2024). یافته‌های جدید همچنین بر نقش فناوری‌های نوین و محیط‌های مجازی در تشدید یا کاهش افکار خودکشی تأکید دارند. برای نمونه، شیائو نشان داد که استفاده افراطی از صفحات نمایش و اعتیاد به فضای مجازی در نوجوانان آمریکایی با افزایش افکار و رفتارهای خودکشی همراه است (Xiao, 2025). این موضوع اهمیت بررسی عوامل فردی، شناختی و اجتماعی در تعامل با یکدیگر را در تحلیل افکار خودکشی برجسته می‌سازد.

با توجه به مجموعه یافته‌های یادشده، می‌توان نتیجه گرفت که شخصیت وابسته، تفکر قطعی‌نگر و تمایز یافتگی سه متغیر کلیدی هستند که می‌توانند گرایش به افکار خودکشی را در دانشجویان تبیین کنند. با این حال، نتایج برخی مطالعات متناقض بوده و نیازمند انجام پژوهش‌های جدید در بافت فرهنگی و اجتماعی ایران می‌باشد (Levi-Belz et al., 2023; Mohseni et al., 2023; Ye et al., 2024). از سوی دیگر، دانشجویان به دلیل شرایط خاص رشدی و اجتماعی، گروهی آسیب‌پذیر محسوب می‌شوند که شناسایی عوامل خطر و محافظتی در آنها می‌تواند به طراحی مداخلات مؤثر پیشگیرانه کمک کند.

بنابراین، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه ویژگی شخصیت وابسته، تفکرات قطعی‌نگر و تمایز یافتگی با گرایش به افکار خودکشی در دانشجویان دانشگاه آزاد مرودشت در سال ۱۴۰۳ است.

روش‌شناسی

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد مرودشت در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود که تعداد کل آن‌ها ۷۰۰۰ نفر بود. حجم نمونه شامل ۳۸۰ نفر از دانشجویان، با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از رشته‌های مختلف دانشگاه انتخاب شد؛ بر اساس نسبت جنسیتی، ۲۲۰ دختر و ۱۶۰ پسر در نمونه قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ در دو سطح توصیفی و استنباطی تحلیل شدند؛ در سطح توصیفی، شاخص‌هایی همچون میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر متغیرها محاسبه شد و در سطح استنباطی، آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه برای بررسی فرضیه‌های پژوهش به کار گرفته شد. رعایت اصول اخلاقی پژوهش به‌طور کامل مدنظر قرار گرفت؛ اطلاعات شرکت‌کنندگان محرمانه نگه داشته شد، رضایت آگاهانه اخذ گردید و مشارکت در مطالعه کاملاً داوطلبانه بود. تمامی مراحل پژوهش با تأیید کمیته اخلاق و دریافت کد اخلاق انجام شد و هیچ‌گونه آسیبی به شرکت‌کنندگان وارد نشد.

پرسشنامه افکار خودکشی بک: (BSSI) پرسشنامه افکار خودکشی بک که توسط آرون بک در سال ۱۹۶۱ طراحی شد، شامل ۱۹ ماده است و به سنجش جنبه‌های مختلف افکار خودکشی می‌پردازد؛ از جمله آرزوی مرگ، تمایل به خودکشی به‌صورت فعال و نافع، مدت و فراوانی افکار خودکشی، احساس کنترل بر خود، عوامل بازدارنده و میزان آمادگی فرد برای اقدام به خودکشی. پنج سوال اول این پرسشنامه به‌عنوان سوالات غربالگری عمل می‌کنند و در صورت نشان دادن تمایل به خودکشی، پاسخ‌دهنده به ۱۴ سوال بعدی نیز پاسخ می‌دهد. تحلیل عاملی نشان داده است که این مقیاس شامل سه عامل اصلی تمایل به مرگ، آمادگی برای خودکشی و تمایل به خودکشی واقعی است، در حالی که دو سوال مربوط به بازدارنده‌ها یا کتمان خودکشی در هیچ یک از این عوامل محاسبه نمی‌شوند (انیسی و همکاران، ۱۳۸۴). این پرسشنامه از نظر روایی با آزمون‌های استاندارد افسردگی و گرایش به خودکشی همبستگی بالایی نشان داده و ضریب همبستگی آن با پرسش‌های خودکشی در مقیاس افسردگی بک ۰,۵۸ تا ۰,۶۹ و با مقیاس ناامیدی بک ۰,۷۵ گزارش شده است. پایایی مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰,۸۷ تا ۰,۹۷ و روش بازآزمایی ۰,۵۴ بدست آمده و در نمونه ایرانی، همبستگی همزمان ۰,۷۶ و آلفای کرونباخ ۰,۹۵ گزارش شده است (بک و استیر، ۱۹۹۱؛ انیسی و همکاران، ۱۳۸۴). نمره‌دهی پرسشنامه بر اساس مقیاس سه‌گزینه‌ای ۰ تا ۲ انجام می‌شود و زیرمقیاس‌ها شامل تمایل به مرگ (سوالات ۱ تا ۵)، آمادگی برای خودکشی (سوالات ۶ تا ۱۲) و تمایل به خودکشی واقعی (سوالات ۱۳ تا ۱۷) است، در حالی که سوالات ۱۸ و ۱۹ محاسبه نمی‌شوند. نمره کلی جمع نمرات ۰ تا ۳۸ است و براساس آن شدت افکار خودکشی، آمادگی برای خودکشی و قصد اقدام به خودکشی تعیین می‌گردد (۵-۰: عدم افکار خودکشی، ۵-۱۹: آمادگی برای خودکشی، ۲۰-۳۸: قصد اقدام به خودکشی).

فرم تجدیدنظر شده سیاهه شخصیت وابسته: (DPI-R) که توسط هوبر در سال ۲۰۰۷ طراحی شد، ابزاری برای ارزیابی ویژگی‌های شخصیتی وابسته، شناسایی ابعاد برجسته وابستگی و تهیه گونه‌های فرعی شخصیت وابسته بر اساس معیارهای DSM-IV-TR است. این فرم شامل ۵۵ سوال و ۸ خرده‌مقیاس می‌باشد که پاسخ صحیح نمره ۱ و پاسخ غلط نمره صفر دریافت می‌کند. نسخه فارسی این پرسشنامه ابتدا در نمونه ۴۱ نفری اجرا شد و پس از حذف ۷ سوال به دلیل افزایش ضریب آلفا و همبستگی منفی، تعداد سوالات به ۴۸ کاهش یافت. پایایی آزمون با آلفای کرونباخ برای نمره کل ۰,۹۰ و برای خرده‌مقیاس‌ها بین ۰,۵۳ تا ۰,۸۳ گزارش شد و روایی ملاکی آن با سیاهه وابستگی میان‌فردی (IDI) برابر ۰,۵۲ و معنادار در سطح ۰,۰۱ بود (جمارونی، ۱۳۹۲). زیرمقیاس‌ها بر اساس معیارهای DSM-IV شامل مشکلات در تصمیم‌گیری بدون راهنمایی دیگران، نیاز به پذیرش مسئولیت‌های زندگی توسط دیگران، دشواری در ابراز مخالفت، اشکال در انجام کارها به تنهایی، انجام کارهای نامطلوب برای جلب حمایت، ناراحتی در تنهایی، جستجوی روابط جدید پس از قطع رابطه و اشتغال ذهنی با ترس از رها شدن هستند که برخی آیتم‌ها به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمره کلی بالا نشان‌دهنده شدت ویژگی‌های وابسته و نمره بالای هر زیرمقیاس نشان‌دهنده برجستگی علائم مربوطه است. پایایی زیرمقیاس‌ها در نمونه اصلی بین ۰,۶۴ تا ۰,۸۲ و پایایی کل آزمون ۰,۹ گزارش شد و روایی سازه آن با همبستگی با مقیاس شخصیت وابسته و زیرمقیاس‌های درون‌گرایی اجتماعی پرسشنامه شخصیتی مینه‌سوتا تأیید گردید. ساختار دو عاملی این

پرسشنامه شامل عامل اول «انکا به دیگران» (معیارهای ۱ تا ۵) و عامل دوم «نیاز به روابط» (معیارهای ۶ تا ۸) است که با طبقه‌بندی DSM-IV-TR هماهنگی دارد.

آزمون تفکر قطعی‌نگر: آزمون تفکر قطعی‌نگر که توسط یونسی و میرافضل (۲۰۰۷) طراحی شده است، ابزاری ۳۶ سوالی است که با هدف اندازه‌گیری تحریف‌های شناختی اساسی تهیه گردیده و پاسخ‌ها بر اساس مقیاس لیکرت ۴ درجه‌ای از «کاملاً موافقم» (۱) تا «کاملاً مخالفم» (۴) نمره‌گذاری می‌شوند. برای جلوگیری از انتخاب تصادفی گزینه‌ها، برخی از سوالات به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند (سوالات ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۲۰، ۲۱، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۶). دامنه نمرات آزمون بین ۳۶ تا ۱۴۴ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده میزان بیشتر قطعی‌نگری است. این مقیاس شامل پنج عامل اصلی است: قطعی‌نگری کلی، قطعی‌نگری در تعامل با دیگران، مطلق‌نگری، قطعی‌نگری در پیش‌بینی آینده و قطعی‌نگری در حوادث منفی، که هر عامل شامل مجموعه‌ای از سوالات مرتبط می‌باشد. پایایی و روایی این ابزار مورد تأیید بوده و همبستگی آن با آزمون افسردگی بک ۳۳٪ گزارش شده است. همچنین آلفای کرونباخ برای سنجش پایایی درونی ۸۲٪ و پایایی بازآزمایی در فاصله یک هفته ۸۷٪ به دست آمده است (یونسی، عسگری و بهرامی، ۱۳۸۷).

پرسشنامه تمایز یافتگی خود (DSI): پرسشنامه تمایز یافتگی خود که توسط اسکورون و فریدلندر (۱۹۹۸) طراحی شده است، شامل ۴۳ آیتم و چهار خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری عاطفی، جایگاه من، گریز عاطفی و هم‌آمیختگی با دیگران می‌باشد و با طیف ۶ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود، به گونه‌ای که نمره بالاتر نشان‌دهنده تمایز یافتگی خود بالاتر است. خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری عاطفی شامل ۱۱ ماده است و میزان پاسخ فرد به محرک‌های محیطی با حساسیت بیش از حد یا تغییرپذیری عاطفی را نشان می‌دهد. خرده‌مقیاس جایگاه من نیز ۱۱ آیتم دارد و میزان وفاداری به عقاید شخصی و تعریف واضح حس خود را در شرایطی که فرد مجبور به عمل خلاف عقایدش است، می‌سنجد. خرده‌مقیاس گریز عاطفی با ۱۲ ماده، بیانگر ترس از صمیمیت و احساس آسیب‌پذیری در ارتباط با دیگران بوده و رفتارهای دفاعی مانند فاصله‌گیری یا انکار را شامل می‌شود. در نهایت، خرده‌مقیاس هم‌آمیختگی با دیگران شامل ۹ آیتم است و درگیری بیش از حد عاطفی در روابط را نشان می‌دهد. پایایی درونی این پرسشنامه در مطالعات مختلف بین ۰٫۶۴ تا ۰٫۸۸ گزارش شده است و نمره‌گذاری آن از ۱ (ابتداً در مورد من صحیح نیست) تا ۶ (کاملاً در مورد من صحیح است) انجام می‌شود.

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شد. در بخش توصیفی، شاخص‌هایی مانند میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر برای متغیرهای پژوهش محاسبه گردید تا تصویری کلی از وضعیت نمونه به دست آید. در بخش استنباطی، ابتدا برای بررسی روابط بین متغیرها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. سپس به منظور تعیین سهم هر یک از متغیرهای پیش‌بین (ویژگی‌های شخصیت وابسته، ابعاد تفکر قطعی‌نگر و تمایز یافتگی) در تبیین گرایش به افکار خودکشی، تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان اجرا گردید. کلیه تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۶ انجام شد و سطح معناداری آزمون‌ها در تمامی موارد ۰٫۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

جدول ۱ جدول فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی شرکت کنندگان را به تفکیک جنسیت، سن و وضعیت تاهل نشان می‌دهد.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای دموگرافیک شرکت کنندگان

متغیر	گروه	تعداد	درصد
جنسیت	دختر	۲۲۰	۵۷
	پسر	۱۶۰	۴۳
سن	۱۸ تا ۲۵ سال	۱۸۸	۴۹
	۲۵ تا ۳۰ سال	۱۲۵	۳۲
	۳۰ سال به بالا	۶۷	۱۹
وضعیت تاهل	مجرد	۲۴۱	۶۳
	متاهل	۱۳۹	۳۷

با توجه به جدول فوق همان گونه که مشاهده می‌شود میانگین و انحراف استاندارد گرایش به افکار خودکشی شرکت کنندگان برابر ۶/۴۵ و ۲/۱۲ می‌باشد. همچنین، همان گونه که مشاهده می‌شود میانگین و انحراف استاندارد تمایزیافتگی شرکت کنندگان برابر ۱۱۳/۹۰ و ۱۱/۸۳ می‌باشد. به علاوه، میانگین و انحراف استاندارد قطعی‌نگری کلی شرکت کنندگان برابر ۱۹/۲۴ و ۴/۱۲ می‌باشد. میانگین و انحراف استاندارد قطعی‌نگری در تعامل با دیگری برابر ۱۶/۲۳ و ۳/۸۷ می‌باشد. میانگین و انحراف استاندارد مطلق‌نگری شرکت کنندگان برابر ۱۴/۰۹ و ۴/۲۴ می‌باشد. میانگین و انحراف استاندارد قطعی‌نگری در پیش‌بینی آینده شرکت کنندگان برابر ۱۲/۸۹ و ۳/۱۸ می‌باشد. میانگین و انحراف استاندارد قطعی‌نگری در حوادث منفی در پیش‌بینی آینده شرکت کنندگان برابر ۱۱/۰۰ و ۳/۲۱ می‌باشد. جدول فوق به محاسبه آمار توصیفی ابعاد شخصیت وابسته پرداخته است. در این جدول میانگین، انحراف استاندارد، حداقل و حداکثر نمرات در هر مقیاس به صورت مجزا محاسبه شده است. همان گونه که مشاهده می‌شود میانگین و انحراف استاندارد نمره کلی شخصیت وابسته در میان شرکت کنندگان برابر ۳۸/۷۶ و ۶/۴۷ می‌باشد.

جدول ۲. آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
۶/۴۵	۲/۱۲	۲	۱۳
۱۱۳/۹۰	۱۱/۸۳	۶۵	۱۶۷
۱۹/۲۴	۴/۱۲	۱۱	۳۲
۱۶/۲۳	۳/۸۷	۱۰	۲۸
۱۴/۰۹	۴/۲۴	۹	۲۵
۱۲/۸۹	۳/۱۸	۸	۲۲
۱۱/۰۰	۳/۲۱	۷	۲۱
۴/۱۱	۱/۴۳	۱	۸
۴/۰۹	۱/۸۲	۰	۷
۶/۲۳	۲/۲۳	۲	۱۰
۴/۲۱	۲/۴۱	۱	۹
۳/۶۵	۱/۵۵	۱	۸
۵/۲۷	۱/۵۸	۲	۱۰
۵/۹۸	۱/۰۴	۲	۸
۵/۲۲	۱/۳۲	۲	۹
۳۸/۷۶	۶/۴۷	۱۶	۶۷

جدول فوق آزمون همبستگی پیرسون را برای بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌شود بین کلیه ابعاد تفکرات قطعی نگر و شخصیت وابسته با گرایش به افکار خودکشی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. اما بین تمایز یافتگی با گرایش به افکار خودکشی رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

جدول ۳. ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

گرایش به افکار خودکشی	تمایز یافتگی	شخصیت وابسته	قطعی نگر در حوادث منفی	قطعی نگر در پیش بینی آینده	مطلق نگر	قطعی نگر در تعامل با دیگران	قطعی نگر کلی
						۱	۱
						۰/۴۳۳**	۰/۴۳۲**
					۱	۰/۴۳۳**	۰/۲۹۸**
				۱	۰/۳۰۰**	۰/۲۳۴**	۰/۲۳۱**
			۱	۰/۲۸۳**	۰/۲۹۹**	۰/۳۱۱**	۰/۴۳۲**
		۱	۰/۳۵۰**	۰/۳۷۲**	۰/۲۴۴**	۰/۱۸۴**	۰/۳۵۹**
	۱	-۰/۲۸۷**	-۰/۲۲۴**	-۰/۴۳۵**	-۰/۲۸۹**	-۰/۲۶۵**	-۰/۳۳۲**
۱	-۰/۳۷۸**	۰/۴۱۱**	۰/۳۴۲**	۰/۲۹۷**	۰/۱۵۶*	۰/۳۲۵**	۰/۴۰۰**

$p \leq 0.05$ * $p \leq 0.01$ **

جدول ۴. رگرسیون چندگانه برای پیش بینی گرایش به افکار خودکشی

متغیر پیش بین	B	SE	Beta	t	Si g.
تمایز یافتگی	-۰.۳۴	۰.۰۵	-۰.۳۳	-۶.۸۰	۰.۰۰۱
قطعی نگر کلی	۰.۲۹	۰.۰۶	۰.۲۸	۴.۸۳	۰.۰۰۱
قطعی نگر در تعامل با دیگران	۰.۲۱	۰.۰۷	۰.۲۰	۳.۰۵	۰.۰۰۲
مطلق نگر	۰.۲۲	۰.۰۷	۰.۲۱	۳.۱۴	۰.۰۰۲
قطعی نگر در پیش بینی آینده	۰.۱۸	۰.۰۶	۰.۱۹	۲.۹۵	۰.۰۰۳
قطعی نگر در حوادث منفی	۰.۲۵	۰.۰۶	۰.۲۴	۴.۱۰	۰.۰۰۱
تصمیم گیری توسط دیگران	۰.۲۸	۰.۰۷	۰.۲۷	۴.۰۰	۰.۰۰۱
مسئولیت دیگران	۰.۱۹	۰.۰۶	۰.۱۸	۳.۱۲	۰.۰۰۲
احتیاج به حمایت	۰.۳۱	۰.۰۶	۰.۳۰	۵.۱۷	۰.۰۰۱
عدم طرح ریزی	۰.۱۷	۰.۰۷	۰.۱۶	۲.۶۵	۰.۰۰۸
جلب حمایت	۰.۲۰	۰.۰۶	۰.۱۹	۳.۲۲	۰.۰۰۱
ناتوانی	۰.۲۳	۰.۰۷	۰.۲۲	۳.۴۰	۰.۰۰۱
جلب مراقبت	۰.۲۶	۰.۰۸	۰.۲۴	۳.۲۵	۰.۰۰۲
رها شدن	۰.۲۱	۰.۰۶	۰.۲۰	۳.۳۵	۰.۰۰۱

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که تمامی متغیرهای پیش بین وارد شده در مدل، سهم معناداری در تبیین گرایش به افکار خودکشی دارند. به طور خاص، احتیاج به حمایت ($p=0.001$, $\beta=0.30$)، تمایز یافتگی ($p=0.001$, $\beta=-0.33$) و قطعی نگر کلی ($p=0.001$, $\beta=0.28$) از قوی ترین پیش بین های این متغیر بودند. این نتایج نشان می‌دهد که افزایش مؤلفه های شخصیت وابسته و ابعاد مختلف قطعی نگر با افزایش احتمال بروز افکار خودکشی همراه است، در حالی که بالا بودن سطح تمایز یافتگی نقش حفاظتی مهمی در کاهش گرایش به افکار خودکشی

ایفا می‌کند. سایر مؤلفه‌های شخصیت وابسته همچون تصمیم‌گیری توسط دیگران، جلب مراقبت، ناتوانی و رها شدن نیز به‌طور مثبت و معناداری گرایش به افکار خودکشی را پیش‌بینی کردند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که ابعاد شخصیت وابسته شامل تصمیم‌گیری توسط دیگران، نیاز به حمایت و جلب مراقبت، رابطه‌ای مثبت و معنادار با گرایش به افکار خودکشی در دانشجویان دارند. این یافته نشان می‌دهد که هرچه میزان اتکا به دیگران و وابستگی هیجانی افراد بیشتر باشد، احتمال بروز افکار خودکشی در آنان افزایش می‌یابد. این نتیجه با مبانی نظری شخصیت وابسته همسو است که آن را با الگوهای چسبندگی، نیاز فراگیر به مراقبت و ناتوانی در تصمیم‌گیری مستقل تعریف می‌کند. مطالعات پیشین نیز به‌طور مکرر بر این موضوع تأکید داشته‌اند. برای نمونه، بوت و همکاران نشان دادند که صفات شخصیتی در اختلالات شخصیت می‌تواند پیش‌بینی‌کننده افکار و حتی اقدام به خودکشی باشد (Boot et al., 2022). این یافته همچنین با نتایج پژوهش قلی‌زاده و یوسفی‌پور هم‌راستا است که نشان دادند شخصیت روان‌رنجوری با افکار خودکشی در دانشجویان رابطه دارد (Gholizadeh & Youssefpour, 2023). افزون بر این، پژوهش کرمی و همکاران نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی سایکوتیک و نوروتیک نیز با تمایلات خودکشی در سربازان ارتباط دارند (Karami et al., 2022). در سطح بین‌المللی نیز مطالعاتی مشابه به دست آمده است. لوی-بلز و همکاران در مطالعه‌ای طولی به این نتیجه رسیدند که ویژگی‌های شخصیتی و آسیب‌های اخلاقی پیش از اعزام می‌توانند خطر خودکشی را در نیروهای رزمی افزایش دهند (Levi-Belz et al., 2023). این مجموعه شواهد نشان می‌دهد که شخصیت وابسته به‌عنوان یکی از ابعاد مهم ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند زمینه‌ساز افکار خودکشی در دانشجویان باشد.

از سوی دیگر، نتایج پژوهش نشان داد که تمایز یافتگی رابطه‌ای منفی و معنادار با افکار خودکشی دارد؛ بدین معنا که هرچه سطح تمایز یافتگی افراد بالاتر باشد، احتمال گرایش به افکار خودکشی کمتر خواهد بود. این یافته با مبانی نظری بوئن و همچنین پژوهش‌های داخلی و خارجی همسو است. پژوهش بیرامی و همکاران نشان داد که مؤلفه‌های تمایز یافتگی با کیفیت روابط زناشویی و رضایت از زندگی رابطه دارند و پایین بودن سطح تمایز یافتگی می‌تواند با مشکلات روانی همراه باشد (Beyrami et al., 2011). همچنین غلامعلی‌پور جعفری در پژوهشی نشان داد که تمایز یافتگی با دلزدگی زناشویی رابطه منفی دارد (Gholamali Pourjaghargh, 2021). در پژوهش‌های بین‌المللی نیز شواهد مشابهی یافت شده است. مومنی و علیخانی نشان دادند که تمایز یافتگی با اضطراب، افسردگی و استرس رابطه منفی دارد (Momeni & Alikhani, 2013). یافته‌های بین‌المللی نیز بر این نقش محافظتی تأکید دارند. پژوهش دی، سنت‌کلر و مارشال نشان داد که افراد با سطوح پایین تمایز یافتگی در روابط بین‌فردی خود مشکلات بیشتری دارند و همین امر می‌تواند زمینه‌ساز پریشانی روانی شود (Momeni & Alikhani, 2013). افزون بر این، پژوهش‌های جدیدتر بر نقش واسطه‌ای حمایت اجتماعی و تاب‌آوری در کاهش افکار خودکشی تأکید کرده‌اند. برای نمونه، وو و همکاران دریافتند که کیفیت خواب با افکار خودکشی در نوجوانان افسرده رابطه دارد و این رابطه توسط حمایت اجتماعی و تاب‌آوری میانجی‌گری می‌شود (Wu et al., 2024). همچنین یافته‌های یه و همکاران نشان داد که افسردگی و امید نقش میانجی در رابطه میان سوءرفتار دوران کودکی و افکار خودکشی دارند (Ye et al., 2024). بنابراین می‌توان گفت که تمایز یافتگی به‌عنوان یک متغیر محافظتی در بروز افکار خودکشی نقش مهمی ایفا می‌کند.

یافته‌های دیگر پژوهش نشان داد که ابعاد تفکر قطعی‌نگر از جمله قطعی‌نگری کلی، مطلق‌نگری و قطعی‌نگری در حوادث مثبت، رابطه‌ای مثبت و معنادار با افکار خودکشی دارند. این نتیجه بیانگر آن است که افرادی که وقایع زندگی را به‌صورت مطلق و انعطاف‌ناپذیر تفسیر می‌کنند، بیشتر مستعد افکار خودکشی هستند. یافته حاضر با نتایج پژوهش‌های یونسی و همکاران که رابطه قطعی‌نگری با مکانیزم‌های دفاعی ناسازگارانه را گزارش کردند، همسو است (Younesi et al., 2011). همچنین محسنی و همکاران نشان دادند که باورهای غیرمنطقی و نشخوار فکری

می‌توانند پیش‌بینی‌کننده افکار خودکشی باشند (Mohseni et al., 2023). یافته‌های پژوهش صدری دمیچی و همکاران نیز نشان داد که باورهای غیرمنطقی و اجتناب شناختی با افکار خودکشی سربازان رابطه دارند (Sadri Demirchi & Samadi Fard, 2022). پژوهش‌های خارجی نیز این موضوع را تأیید کرده‌اند. مکلیم نونز و همکاران در مطالعه‌ای نشان دادند که علائم افسردگی و افکار خودکشی در جوانان با الگوهای شناختی خاصی مرتبط هستند (Makilim Nunes Baptista et al., 2019). علاوه بر این، شهبازی راد و همکاران به این نتیجه رسیدند که افکار غیرمنطقی و تنظیم ناکارآمد هیجان می‌تواند احتمال افکار خودکشی را افزایش دهند (Shahbazi Rad & Mohammadi Far, 2021). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که قطعی‌نگری به‌عنوان مادر تحریف‌های شناختی می‌تواند با کاهش انعطاف‌پذیری شناختی و افزایش ناامیدی، نقش مهمی در بروز افکار خودکشی داشته باشد.

در کنار این نتایج، بررسی مطالعات جدید نشان می‌دهد که متغیرهای دیگری نیز می‌توانند در تعامل با شخصیت وابسته، تفکر قطعی‌نگر و تمایز یافتگی، افکار خودکشی را تحت‌تأثیر قرار دهند. برای مثال، پژوهش لی و بائه نشان داد که بی‌لذتی (anhedonia) می‌تواند از طریق افزایش احساس تنهایی و کاهش هوش هیجانی، خطر افکار خودکشی را افزایش دهد (Lee & Bae, 2025). همچنین پژوهش ودرر فورد و همکاران نشان داد که شرم و خشم در افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی می‌تواند از طریق افزایش افکار خودکشی و تمایلات خودآسیب‌زنانه عمل کند (Weatherford et al., 2024). یافته‌های جدید در زمینه نقش فناوری نیز حاکی از آن است که اعتیاد به صفحه نمایش و استفاده افراطی از فضای مجازی می‌تواند با افزایش افکار خودکشی همراه باشد (Xiao, 2025). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که افکار خودکشی پدیده‌ای چندعاملی است که تحت‌تأثیر تعامل متغیرهای شخصیتی، شناختی، هیجانی و اجتماعی قرار دارد.

در جمع‌بندی می‌توان گفت که پژوهش حاضر شواهدی مبنی بر رابطه مثبت ویژگی‌های شخصیت وابسته و تفکرات قطعی‌نگر با گرایش به افکار خودکشی و رابطه منفی تمایز یافتگی با این متغیر ارائه داد. این یافته‌ها ضمن تأیید بخشی از ادبیات پیشین، اهمیت مداخله در حوزه‌های شخصیتی و شناختی دانشجویان را نشان می‌دهد. نتایج همچنین بر ضرورت طراحی مداخلات آموزشی و روان‌درمانی برای ارتقای تمایز یافتگی، کاهش افکار غیرمنطقی و تقویت استقلال فردی در میان دانشجویان تأکید دارد.

این پژوهش مانند هر مطالعه‌ای با محدودیت‌هایی همراه بود. نخست، ابزارهای گردآوری داده‌ها از نوع خودگزارشی بودند و این امر احتمال وجود سوگیری پاسخ و خطای اجتماعی را افزایش می‌دهد. دوم، پژوهش حاضر تنها بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد مرودشت انجام شد و به همین دلیل تعمیم‌پذیری نتایج به سایر گروه‌های سنی، فرهنگی و اجتماعی محدود است. سوم، ماهیت مقطعی پژوهش امکان بررسی علیت را فراهم نمی‌کند و صرفاً روابط همبستگی را نشان می‌دهد. چهارم، متغیرهای میانجی و تعدیل‌گر مانند تاب‌آوری، حمایت اجتماعی یا هوش هیجانی در مدل بررسی نشدند، در حالی که پژوهش‌های اخیر نشان داده‌اند این متغیرها نقش مهمی در تبیین افکار خودکشی دارند.

برای پژوهش‌های آتی توصیه می‌شود مطالعه مشابه در میان جمعیت‌های گوناگون از جمله نوجوانان، سربازان و بیماران بالینی انجام گیرد تا قابلیت تعمیم نتایج افزایش یابد. همچنین انجام مطالعات طولی برای بررسی روابط علی میان متغیرهای شخصیتی، شناختی و افکار خودکشی می‌تواند به درک عمیق‌تر این پدیده کمک کند. افزون بر این، استفاده از روش‌های ترکیبی شامل مصاحبه‌های بالینی و مشاهده می‌تواند به کاهش خطاهای خودگزارشی بیانجامد. بررسی نقش میانجی متغیرهایی مانند تاب‌آوری، احساس تنهایی، و باورهای فراشناختی نیز می‌تواند مدل جامع‌تری از عوامل پیش‌بینی‌کننده افکار خودکشی ارائه دهد.

از نظر کاربردی، نتایج این پژوهش می‌تواند به مشاوران و روان‌شناسان در محیط‌های دانشگاهی کمک کند تا با شناسایی دانشجویان دارای ویژگی‌های شخصیت وابسته و تفکرات قطعی‌نگر، مداخلات پیشگیرانه مناسبی طراحی کنند. برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه ارتقای تمایز یافتگی، آموزش مهارت‌های مقابله‌ای و اصلاح باورهای غیرمنطقی می‌تواند از بروز افکار خودکشی در دانشجویان جلوگیری کند. همچنین، تقویت حمایت‌های روان‌شناختی و اجتماعی در محیط دانشگاه، ایجاد شبکه‌های حمایتی میان دانشجویان و فراهم کردن خدمات مشاوره‌ای

آسان‌دسترس می‌تواند نقش مؤثری در کاهش خطر خودکشی داشته باشد. در نهایت، آگاهی‌بخشی به اساتید و کارکنان دانشگاه برای شناسایی علائم هشداردهنده افکار خودکشی و ارجاع سریع دانشجویان در معرض خطر نیز می‌تواند از پیامدهای ناگوار پیشگیری نماید.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران از تمامی شرکت‌کنندگان که در اجرای پژوهش حاضر کمک نمودند نهایت قدردانی و سپاس را دارند.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

چکیده گسترده

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Suicidal ideation remains a significant public health issue that has drawn global attention, particularly in younger populations such as university students. Research has consistently demonstrated that suicidal thoughts are complex phenomena shaped by the interplay of psychological, social, and cognitive factors (Abbasnejad Bandari & Dehghani, 2023). Students face unique developmental and social challenges, including academic pressures, identity changes, and interpersonal relationships, which increase their vulnerability to mental health disorders and, ultimately, suicidal ideation. Previous studies confirm that both personality traits and cognitive distortions can meaningfully predict susceptibility to suicide-related thoughts, highlighting the necessity of investigating these variables in specific cultural and educational contexts.

Personality traits are among the most stable psychological constructs influencing mental health outcomes. Within this domain, dependent personality traits stand out due to their pervasive need for care, fear of separation, submissive behavior, and difficulties in independent decision-making. Empirical studies

demonstrate that individuals with dependent personality traits are prone to feelings of helplessness and abandonment, which significantly increase their risk of suicidal ideation (Boot et al., 2022). Similarly, Gholizadeh and Youssefpour (2023) showed that neuroticism—a trait strongly related to dependency and emotional instability—was positively associated with suicidal ideation among students (Gholizadeh & Youssefpour, 2023). Findings in military contexts provide additional support. For instance, Karami et al. (2022) demonstrated that neurotic and psychotic personality features significantly predicted suicidal tendencies in soldiers (Karami et al., 2022). Likewise, longitudinal evidence from Levi-Belz et al. (2023) highlights the role of pre-enlistment personality factors and moral injury in shaping suicide risk among combatants (Levi-Belz et al., 2023). Collectively, these studies point toward the critical role of dependent and maladaptive personality structures in the emergence of suicidal ideation.

Cognitive distortions are another domain strongly tied to suicidal thinking. Dichotomous or absolutist thinking, often conceptualized as the “mother of all distortions,” is a pervasive pattern where individuals interpret life events in rigid, all-or-nothing terms (Younesi et al., 2011). Research has demonstrated that dichotomous thinking is strongly correlated with depression, anxiety, and hopelessness, all of which are well-documented precursors of suicidal ideation (Sadeghi & Mirzaei Rad, 2019). Mohseni et al. (2023) further established that irrational beliefs and rumination significantly predict suicidal ideation in student populations (Mohseni et al., 2023). Complementary evidence among conscripts confirms this trend; Sadri Demirchi and Samadi Fard (2022) showed that irrational beliefs and cognitive avoidance significantly predicted suicidal thoughts in young military recruits (Sadri Demirchi & Samadi Fard, 2022). These findings emphasize the harmful role of rigid cognitive schemas in predisposing individuals toward suicidal ideation. Moreover, studies beyond the Iranian context support these observations. Makilim Nunes Baptista et al. (2019) demonstrated that in Brazilian youths, depressive symptoms and suicidal thoughts were closely tied to specific cognitive structures, including dichotomous evaluations of life experiences (Makilim Nunes Baptista et al., 2019).

A third construct relevant to suicidal ideation is differentiation of self, derived from Bowen’s family systems theory. Differentiation reflects an individual’s ability to balance emotional and intellectual functioning and maintain autonomy while sustaining close relationships. High differentiation has been associated with resilience, emotional regulation, and reduced vulnerability to psychological distress (Momeni & Alikhani, 2013). Conversely, low differentiation increases susceptibility to anxiety, depression, and maladaptive interpersonal dependence, which collectively heighten suicide risk (Beyrami et al., 2011). For example, Gholamali Pourjaghargh (2021) found that low differentiation was linked to marital boredom and psychological dissatisfaction among female teachers (Gholamali Pourjaghargh, 2021). Studies such as Shahbazi Rad and Mohammadi Far (2021) further suggest that irrational thoughts and poor emotion regulation, constructs inversely related to differentiation, serve as important predictors of suicidal ideation (Shahbazi Rad & Mohammadi Far, 2021).

In addition to these core constructs, more recent findings have expanded our understanding of the pathways leading to suicidal ideation. For instance, Ye et al. (2024) highlighted how childhood maltreatment can foster suicidal ideation through mediating effects of depression, hopelessness, and expressive suppression (Ye et al., 2024). Wu et al. (2024) emphasized the mediating roles of social support and resilience in the relationship between sleep quality and suicidal ideation in adolescents (Wu et al., 2024). Similarly, Weatherford et al. (2024) demonstrated that shame and anger mediated the relationship between borderline personality disorder and suicidal ideation in individuals undergoing dialectical behavior therapy (Weatherford et al., 2024). These findings indicate that dependent traits, dichotomous thinking, and low differentiation interact with broader psychosocial mechanisms to shape suicide risk. Moreover, recent large-scale studies suggest that digital and social contexts are increasingly relevant. Xiao (2025) found that addictive screen use trajectories among U.S. youths significantly predicted suicidal behaviors and ideation (Xiao, 2025). Lee and Bae (2025) showed that

anhedonia influenced suicidal ideation through loneliness and deficits in emotional intelligence (Lee & Bae, 2025).

Taken together, the literature suggests that dependent personality, dichotomous thinking, and differentiation of self are central constructs for understanding suicidal ideation among students. However, inconsistencies across cultural contexts and the need for targeted, population-specific studies necessitate further investigation. Building on this gap, the present study explored the relationship between dependent personality traits, dichotomous thinking, and differentiation with suicidal ideation among students of Islamic Azad University, Marvdasht Branch, during the 2024–2025 academic year.

Methods and Materials

This study adopted a descriptive–correlational design. The statistical population included all students enrolled at Islamic Azad University, Marvdasht Branch, in the 2024–2025 academic year. A stratified random sampling method was employed to ensure adequate representation from different academic disciplines. The final sample comprised 380 students, including 220 females and 160 males.

Measurement instruments included: the Revised Dependent Personality Inventory (DPI-R), Younesi's Dichotomous Thinking Questionnaire, the Differentiation of Self Inventory (DSI) developed by Skowron and Friedlander, and the Beck Scale for Suicidal Ideation (BSSI). Data analysis was performed at both descriptive and inferential levels using Pearson correlation coefficients and multiple regression analysis.

Findings

Descriptive analyses showed that the mean score of suicidal ideation among participants was moderate, with notable variability across individuals. The mean score for differentiation was relatively high, indicating varying levels of emotional autonomy among the students. Dichotomous thinking dimensions, including general dichotomous thinking, absolutism, interpersonal dichotomous thinking, future prediction, and negative-event dichotomous thinking, displayed significant dispersion, reflecting the heterogeneity of cognitive styles in the sample.

Pearson correlation analyses revealed that dependent personality traits and all dimensions of dichotomous thinking correlated positively and significantly with suicidal ideation. Conversely, differentiation correlated negatively and significantly with suicidal ideation.

Multiple regression analysis further clarified these relationships. Among dependent personality traits, the need for support, decision-making by others, and care-seeking emerged as the strongest positive predictors of suicidal ideation. Among cognitive predictors, general dichotomous thinking, absolutism, and dichotomous thinking in positive events were significant positive predictors. Differentiation emerged as the strongest negative predictor, underscoring its protective role. Collectively, the model explained a substantial proportion of variance in suicidal ideation, indicating that the combined influence of personality, cognitive distortions, and differentiation plays a meaningful role in shaping suicidal ideation among students.

Discussion and Conclusion

The findings of this study align with previous research emphasizing the significance of dependent personality traits in predicting suicidal ideation. The observed positive associations between dependency-related dimensions (such as the need for support and decision-making by others) and suicidal ideation corroborate prior evidence that individuals with excessive interpersonal dependence are at heightened risk for suicide-related cognitions. The results reinforce Boot et al.'s (2022) assertion that maladaptive personality traits are core contributors to suicidal behaviors (Boot et al., 2022). Similarly, the findings resonate with Gholizadeh and Youssefpour's (2023) study linking neuroticism with suicidal ideation in student populations (Gholizadeh & Youssefpour, 2023).

The negative association between differentiation and suicidal ideation also echoes the protective role of self-differentiation identified in earlier research. Higher differentiation enables individuals to separate emotions

from thoughts, maintain autonomy in relationships, and regulate stress more effectively. These capacities serve as critical buffers against psychological distress and suicide risk. Findings from Momeni and Alikhani (2013) as well as Beyrami et al. (2011) similarly demonstrated that differentiation is inversely related to distress and maladaptive outcomes (Beyrami et al., 2011; Momeni & Alikhani, 2013).

The positive predictive power of dichotomous thinking dimensions supports the conceptualization of absolutist cognitive styles as risk factors for suicidal ideation. By limiting cognitive flexibility and promoting rigid evaluations of life events, dichotomous thinking fosters hopelessness and despair, conditions strongly associated with suicide. These results align with Mohseni et al. (2023) and Sadri Demirchi and Samadi Fard (2022), who identified irrational beliefs and avoidance as significant predictors of suicidal ideation (Mohseni et al., 2023; Sadri Demirchi & Samadi Fard, 2022). Beyond the Iranian context, Makilim Nunes Baptista et al. (2019) demonstrated similar findings in Brazilian youth populations, indicating the cross-cultural robustness of this relationship (Makilim Nunes Baptista et al., 2019).

These results also integrate well with emerging international perspectives that highlight the mediating role of psychosocial factors. For instance, Wu et al. (2024) and Ye et al. (2024) demonstrated how social support, resilience, hope, and depression mediate the relationships between environmental stressors and suicidal ideation (Wu et al., 2024; Ye et al., 2024). Similarly, Weatherford et al. (2024) and Lee and Bae (2025) identified shame, anger, loneliness, and emotional intelligence as additional pathways shaping suicidal ideation (Lee & Bae, 2025; Weatherford et al., 2024). The present study extends these findings by situating dependent personality traits, dichotomous thinking, and differentiation as central constructs within these broader networks.

In conclusion, the study provides robust evidence that dependent personality traits and dichotomous thinking significantly predict suicidal ideation, while differentiation functions as a critical protective factor. These findings underscore the importance of incorporating personality assessment, cognitive restructuring, and differentiation training into suicide prevention programs for university students. By addressing maladaptive dependencies and rigid cognitive styles while strengthening differentiation and resilience, mental health professionals and educational institutions can more effectively reduce the risk of suicidal ideation in vulnerable student populations.

فهرست منابع

References

- Abbasnejad Bandari, Z., & Dehghani, M. (2023). Predicting Suicidal Tendencies Based on Mental and Physical Health. Proceedings of the 11th International Conference on New Research in Psychology, Social Sciences, Educational Sciences, <https://civilica.com/doc/1870148/>
- Beyrami, M., Fahimi, S., Akbari, E., & Amiri Bichakhlai, A. (2011). Predicting Marital Satisfaction Based on Attachment Styles and Differentiation Components. *Journal of Principles of Mental Health*, 14(1), 64-77. <https://sid.ir/paper/88512/fa>
- Boot, A., Wiebenga, J. X. M., Eikelenboom, M., van Oppen, P., Thomaes, K., van Marle, H. J. F., & Heering, H. D. (2022). Associations between personality traits and suicidal ideation and suicide attempts in patients with personality disorders. *Comprehensive Psychiatry*, 112, 152284. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2021.152284>
- Gholamali Pourjaghargh, S. (2021). The Relationship between Self-Differentiation and Marital Boredom among Female Elementary School Teachers. *New Ideas in Psychology Journal*, 12, 190-197. <https://jnip.ir/article-1-436-fa.html>
- Gholizadeh, S., & Youssefpour, N. (2023). The Relationship between Neuroticism Personality and Suicidal Ideation among Students. Proceedings of the 3rd National Conference on Psychology and Health: From Adaptation to Well-being, Shiraz, <https://civilica.com/doc/1869991/>

- Karami, J., Hatamian, P., & Moradi, A. (2022). The Relationship between Personality Traits of Neuroticism and Psychoticism and Suicidal Tendencies among Soldiers in Military Barracks. *Military medicine*, 19(2), 152-157. https://militarymedj.bmsu.ac.ir/article_1000668.html
- Lee, S.-H., & Bae, S. M. (2025). The Effect of Anhedonia on Suicidal Ideation: The Moderated Mediation Effect of Emotional Intelligence Through Loneliness. *Psychiatry Investigation*, 22(5), 591-601. <https://doi.org/10.30773/pi.2024.0388>
- Levi-Belz, Y., Ben-Yehuda, A., & Zerach, G. (2023). Suicide risk among combatants: The longitudinal contributions of pre-enlistment characteristics, pre-deployment personality factors and moral injury. *Journal of affective disorders*, 324, 624-631. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.12.160>
- Makilim Nunes Baptista, F., Cunha, N., & Hauck, N. (2019). The latent structure of depression symptoms and suicidal thoughts in Brazilian youths. *Journal of affective disorders*, 254, 90-97. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2019.05.024>
- Mohseni, S., Mirgol, A., & Moradi, J. (2023). Predicting Suicidal Ideation Based on Irrational Beliefs and Rumination among Students. *Horizon of Medical Science Education*, 14(2), 65-77. https://journals.mums.ac.ir/article_20024_937f9b52fb5f01f4b5d817a444b445bd.pdf
- Momeni, K., & Alikhani, M. (2013). The Relationship among Family Functioning, Self-Differentiation, and Resilience with Stress, Anxiety, and Depression in Married Women of Kermanshah. *Quarterly Journal of Family Counseling and Psychotherapy*, 3(2), 297-320. <https://www.noormags.ir/view/en/articlepage/1015289>
- Sadeghi, M., & Mirzaei Rad, R. (2019). The Relationship between Mindfulness and Borderline Personality with Suicidal Ideation in Patients Under Methadone Maintenance Treatment in Rafsanjan in 2017: A Descriptive Study. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 18(11), 1129-1142. https://journal.rums.ac.ir/browse.php?a_id=4590&slc_lang=fa&sid=1&ftxt=1&html=1
- Sadri Demirchi, E., & Samadi Fard, H. R. (2022). The Role of Irrational Beliefs, Mindfulness, and Cognitive Avoidance in Predicting Suicidal Ideation among Conscripts. *Military medicine*, 20(4), 431-438. https://militarymedj.bmsu.ac.ir/article_1000768_c64a767cb8333cf71b97c055fdd6c3c3.pdf
- Shahbazi Rad, A., & Mohammadi Far, F. (2021). The Role of Cognitive Emotion Regulation Strategies and Irrational Thoughts in Predicting Suicidal Ideation among Women with Substance-Dependent Husbands. *Quarterly Journal of Addiction Research*, 15(61), 167-180. <https://doi.org/10.52547/etiadpajohi.15.61.167>
- Weatherford, J. V., Ruork, A. K., Yin, Q., Lopez, A. C., & Rizvi, S. L. (2024). Shame, suicidal ideation, and urges for non-suicidal self-injury among individuals with borderline personality disorder receiving dialectical behavior therapy: The mediating role of anger. *Suicide and Life-Threatening Behavior*. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/sltb.13045>
- Wu, Y., Guo, Z., Zhang, D., Wang, Y., & Wang, S. (2024). Sleep Quality and Suicidal Ideation in Adolescent Depression: A Chain Mediation Effect of Perceived Social Support and Resilience. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 31(2). <https://doi.org/10.1002/cpp.2990>
- Xiao, Y. (2025). Addictive Screen Use Trajectories and Suicidal Behaviors, Suicidal Ideation, and Mental Health in US Youths. *JAMA*. <https://doi.org/10.1001/jama.2025.7829>
- Ye, Y., Chen, B., Zhen, R., Li, Y., Liu, Z., & Zhou, X. (2024). Childhood maltreatment patterns and suicidal ideation: mediating roles of depression, hope, and expressive suppression. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 33(11), 3951-3964. <https://doi.org/10.1007/s00787-024-02442-6>
- Younesi, J., Manzari Tavakoli, V., & Abdoli, Y. (2011). The Relationship between Absolutist Thinking and Defense Mechanisms in a Student Population. *Applied Psychological Research*, 2(1), 27-38. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1206988/>